

5. marts 2009

Konflikter i trafikken...

Udvalgte resultater fra undersøgelse af konflikter i trafikken

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Det Kriminalpræventive Råd har i slutningen af 2008 gennemført en undersøgelse blandt borgerne i Danmark om konflikter i trafikken.

Data er indsamlet af Danmarks Statistik og er bearbejdet af analyseenheden i Det Kriminalpræventive Råds sekretariat. Undersøgelsen omfatter et repræsentativt udsnit på 930 personer i alderen 16-74 år, og interviewundersøgelsen blev afviklet i forbindelse med Danmarks Statistiks månedlige omnibusundersøgelse. En lignende undersøgelse blev foretaget i sommeren 2005.

Mindre vejvrede

Man udsættes for vejvrede, hvis man bliver råbt ad, får fingeren, bliver truet af en medtrafikanter, og får slag eller spark på sit køretøj. Undersøgelsen fra 2008 viser, at færre har været udsat for vejvrede. Mens undersøgelsen fra 2005 fx viste, at 16 procent havde oplevet at blive råbt ad af en medtrafikanter indenfor de sidste 12 måneder, så var tilsvarende andel 13 procent i 2008. Ser man på udsathed for vejvrede samlet, så viser 2008-undersøgelsen, at 24% af de adspurgte har været udsat for vejvrede.

Der er ikke sket en stigning i antal af personer, der har oplevet tilråb. Dog har flere i 2008 end 2005

oplevet at blive råbt ad 4 eller flere gange inden for de sidste 12 måneder. En større gruppe har altså været udsat for vejvrede flere gange i løbet af et år.

Trafikanter, der bor i hovedstadsregionen er mere udsatte for tilråb af en medtrafikanter end trafikanter i øvrige dele af landet. Mindst udsatte er personer i region Midtjylland. Ca. 20% af trafikanterne i hovedstadsregionen og kun 7% i region Midtjylland oplyser, at de har været udsat for tilråb indenfor det seneste år inden undersøgelsen. 2008-undersøgelsen viser derimod ikke, at personer i hovedstadsregionen skulle være udsat for andre typer vejvrede i større udstrækning end personer fra andre dele af landet.

I 2008-undersøgelsen blev respondenterne bedt om, at sætte ord på den seneste episode af vejvrede, de havde været involveret i. De beskrivelser, der fremkommer af tilråb fra en medtrafikanter, handler fx om, at man blev udsat for tilråb, fordi man overholdt hastighedsbegrænsningen, holdt for længe da det blev grønt, kørte for langsomt, ikke overholdt sin vigepligt, eller

pga. konflikter, som opstod, da man skulle parkere.

Med hensyn til at "få fingeren" af en medtrafikanter, så svarede 23% i 2005 og kun 16% i 2008 at de havde oplevet dette indenfor det sidste år. Her er billedet samtidig, at flere i 2008 end i 2005 kun har været udsat for det én gang indenfor de sidste 12 måneder, og færre i 2008 end i 2005 oplyser, at det er sket 4 gange eller flere.

Der er altså sket et betydeligt fald i andelen, som bliver udsat for at "få fingeren" af en medtrafikanter. Samtidig er der sket et fald i andelen, der bliver udsat for det flere gange i løbet af et år.

Respondenter, der har været udsat for at få fingeren af en medtrafikanter fortæller fx om episoden, at den opstod pga. langsom kørsel, konflikter i forbindelse med overhaling, parkering eller overholdelse af vigepligt.

Flere yngre mænd end ældre kvinder bliver udsat

Når man ser på udsathed for vejvrede som en samlet kategori, så viser undersøgelsen fra 2008, dels

at flere mænd end kvinder er blevet udsat og dels at andelen af udsatte er større hos personer under 40 år.

Ser man på køn og alder i kombination, så viser undersøgelsen tydeligt, at mænd under 40 år er den kategori med størst andel udsatte. Af de 191 mænd under 40 år, som deltog i undersøgelsen, havde 58, svarende til 30%, været udsat for vejvrede indenfor det seneste år. På andenpladsen kommer mænd over 40 år med 27% udsatte. Herefter følger først kvinder under 40 år med en fjerdedel udsatte, og sidst kommer kvinder over 40 år med 14% udsatte.

Få trusler og ingen vold

I forhold til trusler overfor en medtrafikanter så viser både 2005- og 2008-undersøgelsen, at det er et sjældent fænomen. I 2005 oplyste 4%, at de havde oplevet at blive truet indenfor det seneste år. I 2008-undersøgelsen var andelen 3%. I begge undersøgelser havde ingen oplevet at blive slået af en medtrafikanter.

Udøvere er mere udsat

Hvis man ser på udøvere af vejvrede, så viser 2008-undersøgelsen meget små forandringer i forhold til undersøgelsen fra 2005. Andelen, som oplyser, at de har råbt af en medtrafikanter, truet en medtrafikanter eller slået på eller sparket til en medtrafikants køretøj, viser at der ikke er sket en stigning fra 2005 til 2008. Når det derimod gælder, hvorvidt man har givet fingeren til en medtrafikanter, så kan man se et fald fra 10% i 2005 til 7% i 2008. Nogle respondenter har haft lyst til at udvise vejvrede uden dog at gøre det. I undersøgelsen 2008 har 18% haft lyst til at råbe, true verbalt eller gestikulere til en medtrafikanter.

Ser man separat på alder, viser 2008-undersøgelsen, at 55% af dem, der har udøvet vejvrede, er under 40 år. I forhold til køn viser undersøgelsen, at 58% af udøverne er mænd og 42% kvinder.

Ser man på alder og køn i kombination, så viser 2008-undersøgelsen om udøverne af vejvrede, at de er flest blandt mænd og kvinder under 40 år. Af 187 kvinder under 40 år, og af 192 mænd under 40 år, har 21% i hver kategori, udøvet vejvrede indenfor det sidste år inden undersøgelsen. Blandt mænd over 40 år udgør udøverne en andel på 16% og blandt kvinder over 40 år udgør de en andel på kun 8%.

Undersøgelsen fra 2008 viser ligesom i 2005, at der er en sammenhæng mellem at udøve vejvrede og at blive udsat, dvs. risikoen for at blive udsat for vejvrede er større, hvis man selv er udøver.

Bilister er mest vrede

De fleste situationer af vejvrede opstår mellem to bilister. Det var billedet i 2005, og det billede holder også i 2008. Når respondenterne beskriver den senest oplevede episode af vejvrede, så vurderer mere end tre fjerdedele, at der ikke var nogen trafikale problemer, da episoden fandt sted. Kun omkring en femtedel vurderer, at der var kø, da episoden fandt sted. Langt de fleste oplyser, at de havde opholdt sig under 1 time i trafikken, den dag den seneste episode fandt sted. Muligvis tyder dette på, at vejvrede ikke udelukkende kan forklares vha. trafikale omstændigheder. Trafikken er arena for konflikterne, men årsagerne skal findes mere bredt.

Omkring en femtedel af respondenterne vurderer deres senest

oplevede episode som slem eller meget slem. Ca. halvdelen vurderer, at episoden ikke var så slem.

Hvad er mest forkert, at råbe eller slå?

Respondenterne er i 2008-undersøgelsen også blevet bedt om at vurdere forskellige typer af vejvrede i forhold til hinanden. Når det fx gælder tilråb sat i forhold til det at slå en medtrafikanter, så viser undersøgelsen dels, at der er en gruppe, som faktisk vurderer disse handlinger som lige forkerte, men også, at der er en sammenhæng mellem alder og holdning til adfærden. Af dem under 40 år er det 12%, der vurderer tilråb og slag på en medtrafikanter som lige forkerte, mens 21% af dem over 40 år placerer sig i samme kategori.

Langt de fleste i begge alderskategorier vurderer dog slag på en medtrafikanter som mest forkert. Hovedparten, både af dem under og over 40 år, mener, det er mest forkert at slå på et køretøj, men 23% af dem under 40 år og 33% af dem over 40 år, mener, at disse typer adfærd er lige forkerte. Generelt ser det altså ud til, at personer over 40 år, opfatter forskellige typer af vejvredeskrænkelser som lige forkerte, mens personer under 40 år i større udstrækning differentierer mellem forskellige typer af vejvrede, når de giver udtryk for deres holdninger.